

*Liikunnan
mahdollisuuksista
on käytetty
komissaari
Jutta Urpilaisen
mukaan
kansainvälisissä
kumppanuuksissa
vasta osa.*

Komissaari Jutta Urpilainen:

**”Liikunta ja urheilu
yhdistävät ihmisiä
ainutlaatuisesti”**

PAROLE DES NATIONS

EUROOPAN UNIONIN KANSAINVÄLISISTÄ kumppanuuksista vastaava komissaari Urpilainen sanoo, että liikunnan ja urheilun potentiaali osana kansainvälisiä kumppanuuksia on tiedostettu. Hän näkee, että alueella on kuitenkin paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia.

– Osittain tämä johtuu ehkä siitä, että urheilu ylipäätään on suhteellisen nuori EU-politiikan osa-alue: ennen vuotta 2009 EU:lla ei ollut urheiluasioihin minkäänlaista toimivaltaa. Vasta Lissabonin sopimuksen myötä jäsenmaat antoivat unionille niin sanotun täydentävän toimivallan, mikä tarkoittaa, EU:n toimet voivat täydentää ja tukea jäsenmaiden omaa urheilu- ja liikuntapolitiikkaa.

YK on Urpilaisen mukaan hyödynnänyt pitempään liikuntaa ja urheilua järjestelmällisesti kestävä kehityksen edistämiseksi. EU on toteuttanut YK-järjestöjen kanssa yksittäisiä projekteja, joissa liikunnalla on ollut keskeinen rooli.

– Esimerkiksi Nigeriassa meillä on YK:n kehitysohjelman kanssa projekti, jossa pakolaisleireillä asuville, radikaalisuoritusvaarassa oleville nuorille sekä pakolaisleirejä ympäröivien yhteisöjen nuorille on alettu järjestää yhteisiä jalkapallokerhoja ja turnauksia.

Ajatuksena on tarjota mielekästä vapaa-ajan tekemistä, tuoda nuoret yhteen, hälventää ennakkoluuloja ja vahvistaa osallisuuden kokemuksia. Urpilainen sanoo valinneensa nuoret yhdeksi työnsä painopisteistä. Perusteena on yksinkertaisesti se, että monien kumppanimaiden väestö on hyvin nuorta. Nuorten mahdollisuudet löytyä paikansa yhteiskunnassa ja heidän tulevaisuudennäköalansa ovat hänen mukaansa kumppanimaille suoranaisten kohtalonkysymys.

– Urheilun ja liikunnan käyttäminen rauhanrakentamiseen ja yhteiskuntien eheyden lisäämiseen onkin tästä syystä erityisen kiinnostavaa.

Kestävällä kehityksellä yhteys liikkumiseen

Kestävä kehityksen kysymysten merkitys korostuu yhä enemmän liikunnassa ja urheilussa. Yhteiskuntien modernisoituessa liikkumisen määrä vähenee maailmanlaajuisesti. Tämä korostaa esimerkiksi yhdyskuntasuunnittelun keinojen merkitystä, kun liikkumisen määrää yritetään lisätä. Urpilainen muistuttaa, että EU on sitoutunut edistämään YK:n kestävä kehityksen Agenda2030-tavoitteita.

– Kaikkia ulkosuhdetoimiamme myös arvioidaan kestävä kehityksen tavoitteita vasten. Jotta kehitys olisi aidosti

Jutta Urpilainen vieraili Senegalin pääkaupungissa Dakarissa helmikuussa 2022, kun maa oli juuri voittanut jalkapallon Afrikan mestaruuden. Urpilainen sai juhlahumun keskellä ihasteltavakseen mestaruuspokaalin.

kestävää ja vakaata, on samanaikaisesti kiinnitettävä huomiota kestävyiden kaikkiin ulottuvuuksiin – sosiaaliseen, ympäristölliseen ja taloudelliseen kestävyys.

EU pyrkiikin kehitysyhteistyöprojekteissaan ja ohjelmissaan arvioimaan vaikutuksia suunnittelussa, toteutuksessa ja jälkikäteen. Esimerkiksi kaupunki- ja elinympäristöjen kehittämiseen liittyvissä projekteissa on Urpilaisen mukaan runsaasti erilaisia eri käyttäjäryhmille tärkeitä näkökulmia, kuten saavutettavuus, syrjimättömyys ja viihtyvyys.

Julkinen paine pakottaa urheilua muuttumaan

Demokratia, ihmisoikeudet ja ympäristökysymykset ovat nousseet kansainvälisten suurtaapahtumien yhteydessä

entistä enemmän keskusteluun. Urpilainen pitää hienona, että urheilun ystävät ja katsojat ovat alkaneet perätä kisojen ja suurtaapahtumien järjestäjiltä vastuullisuutta. Samalla tarkastelukulma on laajentunut esimerkiksi kisoja järjestävän maan ihmisoikeustilanteeseen.

– Uskon, että suuren yleisön asettama, jopa kansainvälisen mittakaavan

saava paine on myös tehokas tapa saada aikaan muutoksia. Myös EU-kansalaisten valitsema Euroopan parlamentti on tarttunut aiheeseen. Parlamentti on muun muassa esittänyt viime vuoden lopulla hyväksytyssä EU:n urheilu- ja liikuntapolitiikkaa koskevassa aloitepaperissaan, että maissa, jossa tapahtuu laajamittaisia ihmisoikeusrikkomuksia, ei pitäisi järjestää kansainvälisiä urheilun suurtaapahtumia.

Urpilainen korostaa, että EU:n kansainväliset kumppanuudet ovat arvolähtöisiä. Unionin kehityspolitiikan tarkoituksena on edistää unionin perusarvoja, joihin demokratia ja ihmisoikeudet lukeutuvat.

– Nämä teemat ovat aina esillä kumppanimaiden kanssa käymässämme vuoropuhelussa. Asetamme erityisesti, kun tuemme kumppanimaita taloudellisesti ehdoksi rakenteelliset uudistukset, jotka edistävät perusarvoja.

Urheilu herkistää EU-väenkin

Euroopan unioniin kuuluu 27 maata, joilla jokaisella on omintakeinen liikunta- ja urheilukulttuuri. Kansalliset huippu-urheilumenestykset nousevat etenkin suurtaapahtumien aikana keskusteluun komissaarien kesken.

– EU:n tunnuslause on ”*moninaisuudessa yhtenäinen*”. Minusta se tarkoittaa tervettä ylpeyttä kansallisista kulttuurista, mikä joskus myös sisältää hyväntahtoista kilvoitella urheilukentillä ja -areenoilla.

Urheilulla on Urpilaisen mielestä täysin ainutlaatuinen ominaisuus yhdistää ihmisiä ja ”rikkoa jää” heidän välillään. Urheilu on myös väylä kanavoitaa suuria tunteita. Komissaaritkin vertailevat joskus kotimaidensa urheilumenestystä.

– Leijonien kiekkokultaa juhlistimme oman kabinetini kanssa ja kyllä se laajemminkin huomattiin. Sen lisäksi Tše-

Komissaarit vertailevat joskus kotimaidensa urheilumenestystä.

EU-komissaarit Ursula von der Leyen, Virgilius Sinkevičius, Jutta Urpilainen, Kadri Simson ja Johannes Hahn unionin tilaa esittelevän raportin valmisteluseminaarin jaloittelutauolla heinäkuussa 2022 La Hulpessa Brysselin liepeillä.

Jutta Urpilainen (s. 1975)

EU-komission jäsen 2019–
valtiovarainministeri 2011–2014
kansanedustaja 2003–2019
SDP:n puheenjohtaja
2008–2014

Kokkolan kaupunginvaltuutettu
2000–2019, valtuuston puheenjohtaja
2015–2016
kasvatustieteiden maisteri,
Jyväskylän yliopisto 2002

kin saavuttama pronssimitali sai meidät yhdessä tuumamaan, että pärjäsimme näissä kisoissa EU:na aika hyvin!

Liikunta auttaa jaksamaan komissaariarjessa

Urpilainen kokee liikunnan suureksi voimavaraksi ja sanoo sen olleen aina läsnä elämässään. Komissaarin elämässä liikunta antaa mahdollisuuden itsehuoltoon. Työhön kuuluu paljon matkustamista, usein kaukokohteisiin, ja päivät ovat kokousten täyttämiä.

– Jaksamisen kannalta on tärkeää pitää huolta itsestään. Kuntosalilla tai pilates-tunnilla käyminen on myös tärkeää omaa aikaa, joka muutoin on kortilla.

Bryssel on Urpilaisen mielestä mainettaan mukavampi ja viihtyisämpi. Suomesta komissaari kaipaa erityisesti kaupunkilaisillekin helppoa pääsyä liikkumaan luonnossa.

– Myös suomalaisten kaupunkien väljyyttä ja sen tuomia mahdollisuuksia alkaa täällä arvostaa. Bryssel on vanha ja tiivisti rakennettu kaupunki, ja erityisesti pyörätiet ovat harvassa.

Komissaarin liikuntavinkki on yksinkertainen. Hänen sanoo vaihtelun virkistävän ja ennakkoluulottomien lajikoiteluiden kannattavan. ♦

Haastattelu on tehty sähköpostitse elokuussa 2022.

EU yllättävän suuri liikunta- ja urheilurahoittaja Suomessa

Suomalaiset liikuntahankkeet saivat vuosina 2017–2020 yhteensä 115,2 miljoonaa euroa tukea kansallisista EU-rahoitusohjelmista. Tukea myönnettiin 1 399 hankkeelle, joihin liittynyt yksityinen rahoitus oli arviolta 64 miljoonaa euroa. EU-tuki täydentää liikunnan valtiolta ja kunnilta vuosittain saamaa rahoitusta. Unionin varoista tullut tuki oli keskimäärin 29 miljoonan euroa vuodessa, mikä vastaa vajaata viidennestä valtion liikuntabudjetissa.

Suomessa vuosina 2017–2020 toteutetut 1 399 liikuntaa edistänyttä EU-rahoitteista hanketta saivat tukea joko Euroopan unionin maaseutuohjelmasta tai Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmista. Hankkeista 956 rahoitettiin maaseutuohjelman Leader-toimintaryhmien kautta ja 159 ELY-keskusten maaseutuosastojen jakaman maaseuturahoituksen avulla. Rakennerahastot tukivat 284:ää hanketta, joista 163 oli aluekehitysrahastohankkeita ja 121 sosiaalirahastohankkeita.

EU-hankerahalla on rakennettu muun muassa ampuma-, hevos- ja moottoriurheilun suorituspaikkoja. Suosittuja ovat olleet myös erityiset reitistöhankeet ja kehittämissuunnitelmat. Reitistöhankeissa korostuivat pyöräilyn eri muodot. Rakennerahastojen tukemissa hankkeista kärjessä olivat koulutus- ja työelämähankeet niin kappalemääräisesti kuin rahoituksenkin osalta.

Euroopan unioni rahoittaa ohjelmakaudellaan 2021–2027 liikuntaa ja hyvinvointia edistäviä hankkeita. Suomalaisia hakijoiden tukena toimii ”EU Sport 2021–” -hanke. Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry:n (Liikunnan aluejärjestöjen), Suomen Olympiakomitean ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteishankkeen tavoitteena on lisätä liikunnan EU-hankerahastusten hyödyntämistä Suomessa.

⇒ EU-eurot liikunnalle 2017–2020.

www.olympiakomitea.fi/uploads/2021/11/eee18601-final_23.11.2021_eu-euroja-liikunnalle-2017-2020_web.pdf